

BELÜGYMINISZTERIUM

Természetes vízmegtartó megoldások európai helyszíneken történő megvalósulásának megismerését célzó, hazai önkormányzati vezetők és szakemberek részére szervezett V. külföldi tanulmányút

Franciaország

Úti beszámoló

„Az önkormányzatok integráló és koordináló szerepének megerősítése az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében” című, LIFE16 CCA/HU/000115 azonosítószerű (röviden **LIFE-MICACC**) projekt keretében megrendezett ötödik külföldi tanulmányútra **2019. szeptember 16. és 18. között** került sor Franciaországban (Marais-Poitevin Regionális Nemzeti Parkban).

A tanulmányút szervezői csapatában - a LIFE-MICACC projektet megvalósító, Kedvezményezett szervezetek közül - a Klímabarát Települések Szövetsége, a WWF Magyarország Alapítvány és a Koordináló Kedvezményezett Belügyminisztérium kollégái vettek részt.

A további Társult Kedvezményezettek közül, három Partner Önkormányzat munkatársai (Bátya Község Önkormányzata, Püspökszilágy Község Önkormányzata, Ruzsa Község Önkormányzata), az Országos Vízügyi Főigazgatóság, a Pannon Pro Innovációs Szolgáltató Kft. kollégái, továbbá a Belügyminisztérium szakterületi képviselőjeként a Vízyűjtő-gazdálkodási és Vízvédelmi Főosztályának osztályvezetője, valamint a külső együttműködő partner önkormányzatok képviselői vettek részt a tanulmányúton. (A résztvevők névsorát lásd a beszámoló végén.)

Belügyminisztérium
Önkormányzati Koordinációs Iroda

H-1094 Budapest, Balázs Béla utca 35.
Postacím: H-1093, Budapest Pf.: 314
Email: life@bm.gov.hu
<http://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/>

LIFE-MICACC projekt
LIFE16 CCA/HU/000115

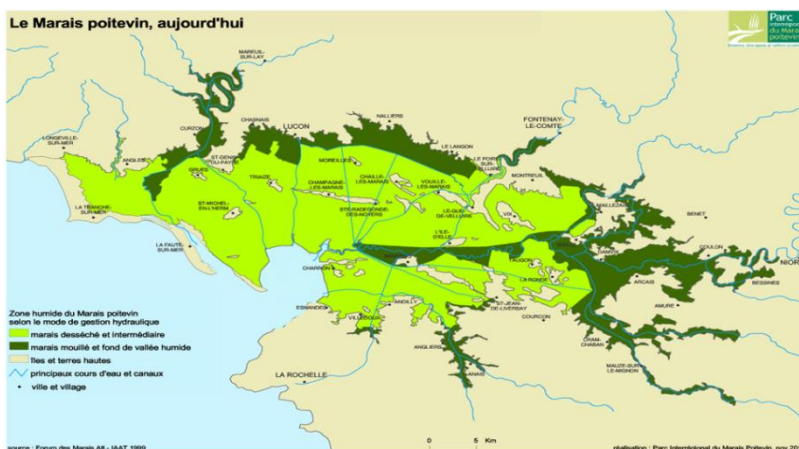
A résztvevők **2019. szeptember 16**-án délelőtt indultak útnak repülőgéppel Franciaországba, amszterdami átszállással. Késő délután érkeztek meg Nantesba, ahol bérelt autóbusszal folytatták útjukat. Hosszú, fárasztó utazás után az esti órákban érkeztek meg Niort városában, ahol a szállás elfoglalása után, a közeli helyi étteremben vacsoráztak meg. Másnap kora reggel a szervezők röviden ismertették az aznapi szakmai program menetrendjét, majd a csapat autóbusszal elindult a **V. külföldi tanulmányút** helyszínére a Marais Poitevin Regionális Nemzeti Park (Parc Naturel Régional du Marais Poitevin) coulon-i központjába, ahol **Alain Texier**, a nemzeti park Önkormányzatokért és Környezetért felelős tisztviselője fogadta a csoportot. Elsőként

François Bon, Vendée tartomány választott delegáltja, a

Környezetért és Tervezésért felelős alelnök köszöntötte a résztvevőket, majd sorban őt követte **Catherine Tromas**, Deux-Sèvres önkormányzatainak kultúráért és fejlesztésért felelős alelnöke. Francia fogadóink bemutatkozását követően a LIFE-MICACC projekt részéről delegált csoport nevében Farkas Mátyás (WWF Magyarország) köszöntötte a francia kollégákat és ismertette röviden a projekt céljait, majd a magyar résztvevők egyenként is bemutatkoztak, bemutatták településüket pár szóban. A rövid ismerkedést követően elsőként a Regionális Nemzeti Park Vizes élőhelyek Program igazgató-helyettesének, **Jean Eudes Du Petit** előadását hallgathatták meg a résztvevők. Az előadás keretében részletesen bemutatásra került a Marais-Poitevin Regionális Nemzeti Park létrejötte, működése, valamint a 2004-2008 között megvalósított LIFE04NAT/FR/000087 azonosítószámú „A Marais-Poitevin mocsárvidék legjelentősebb élőhelyeink megőrzése” című projekt, melynek keretében közel 2000 hektárnyi önkormányzati tulajdonban lévő ártéri legelőt adtak és azóta is adnak bérbé helyi gazdáknak közös extenzív legeltetésre.

1. sz. kép Köszöntés és bemutatkozás a Regionális Nemzeti Park központjában

2. sz. kép A Marais-Poitevin Regionális Nemzeti Park területe

A Marais Poitevin Parc Naturel Régional kifejezést Marais-Poitevin Regionális Nemzeti Park-ként fordítjuk magyar nyelvre, azonban Magyarországon a nemzeti park minősítést olyan természetvédelmi területekre használjuk, amelyek védendőek mindenfajta mezőgazdasági és ipari hasznosítástól. Erre a különbségre utal a francia

elnevezésben a *naturel* szó (a *national* szó helyett), ugyanis ezeken a területeken a természetvédelmi érdekek figyelembe vétele mellett, de történik gazdasági hasznosítás is, így a „*park naturel*” magyar nyelvben használt megfelelője inkább a tájvédelmi körzet vagy a natúrpark elnevezés.

A terület 1979-ben kapta meg elsőként a nemzeti parki minősítést, melyet 1996-2014 között – a terület lecsapolása és az intenzív öntözéses mezőgazdasági tevékenység következményeként – elveszített, ebben az időszakban régiók közti park elnevezést használták. Hosszas társadalmi, és az érdekeltekkel történő egyeztetést követően 2014-ben került elfogadásra a **Charte du Parc naturel régional du Marais Poitevin (2014-2026)** dokumentum (alapokmány), mely meglátta a mocsárvidék nemzeti parki státuszának visszaszerzéséhez is feltétel volt. Az alapokmány a különböző érdekelt felek által került elfogadásra: regionális szervezetek, környezetvédelmi, természetvédelmi hatóságok, vízügyi

3. sz. kép Hajókirándulás

igazgatóságok, önkormányzatok, helyi gazdák érdekvédelmi szövetségei, civil szervezetek. Franciaországban az egyes vízgyűjtőkön elterjedt egy úgynevezett „Contract de milieu” szerződésforma, melyben az egyes érintettek önkéntes alapon szerződésben rögzítik az ottani vízkészletek használatára vonatkozó szabályait, az élővizek kezelését, melynek célja egy kiegyensúlyozott vízkészlet-gazdálkodás megvalósítása. Több ilyen helyi megállapodás eredményeként született meg a 2014-ben elfogadott közös alapokmány, 12 éves időtartamra. A Nemzeti Park területén 2 régió, 3 megye és 91 település található. A nemzeti park területét 8.200 km csatornarendszer hálózta be, melyen 594 műtárggyal történik a vízkormányzás. A közel 200.000 hektár nagyságú területen elterülő parkra két típusú táj jellemző. A 2. sz. képen található sötétzöld területek jelölik a mocsárvidéket, melyeken extenzív ártéri legeltetés jellemző (szarvasmarha, ló, birka), míg a világoszöld területek a szárazabb térségeket jelzik, ahol az intenzív, öntözéses szántóföldi növénytermesztés a domináns. A fejlett vízkormányzó rendszernek, és a vízmegtartásra használt legelőknél illetve tározóknál hála, több egymást követő aszályos év után is van elegendő víz a csatornában. Az előadásokat követően a résztvevőknek lehetősége nyílt kérdéseik feltételére, azok

4. sz. kép Helyi gazda legeltetni viszi az állatait

megvitatására a Nemzeti Park munkatársaival, illetve a jelenlévő választott önkormányzati tisztségviselőkkel.

Majd a csoport vízre szállt, hogy testközelből tekintse meg a lápokot, vizes élőhelyeket, extenzív legelőket. Ezeken a területeken az 1990-es évek óta jellemző probléma a területek visszaerdősödése a legeltetés felhagyásának következményeként. A Nemzeti Park munkatársai folyamatosan próbálják népszerűsíteni ezt a fajta legeltetést a gazdálkodók körében, hogy a terület

megőrizhesse természetes állapotát. A gazdák a csatornákon keresztül erre a célra kialakított csónakokkal viszik ki a területre állataikat és hagyják ott őket szabadon legelni egészen télig, amikor is a területet teljesen beborítja a víz.

Ebéd után a csoport ismét buszra szállt és a francia vendéglátóinkkal közösen **Poirée sur Velluire település** irányába vette az utat, ahol **Alain Remaud** polgármester várta a résztvevőket. A polgármester úr köszöntője után a helyi, Ouest France folyóirattól érkezett sajtós munkatárs készített fotókat a résztvevőkről. A magyar csoport látogatásáról megjelent cikk az alábbi linken érhető el (<https://www.ouest-france.fr/pays-de-la-loire/les-velluire-sur-vendee-85770/le-poire-sur-velluire-des-elus-hongrois-au-communal-de-l-anglee-6532481>).

Önkormányzati Koordinációs Iroda

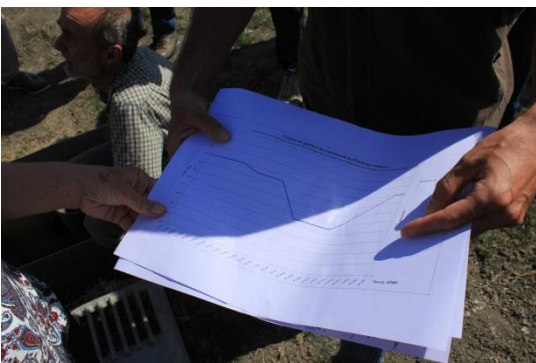

A megtekintett önkormányzati tulajdonban lévő legelő bérbeadására jelenleg öt helyi gazdával áll szerződésben a település, melyeket egy adott évre szólóan kötnek. A résztvevőknek lehetősége volt egy helyi gazdával is találkozni, **Alexis Gelot**-nal, aki készségesen válaszolt a résztvevői kérdésekre. Az idei nyár itt is nagyon száraz volt, így szükség volt a terület öntözésére. A téli csapadékosabb hónapokban a mesterségesen kialakított víztározó tavakat feltöltik vízzel szivattyúk segítségével, mely a forróbb hónapokban biztosítja az öntözést az állattartók és a mezőgazdasági földművelők számára is. Látogatásunkkor a

terület nagyon száraz volt, több hónapja nem esett már csapadék, így a legtöbb gazda már hazaszállította állatait. A helyi vízügyi hatóság szakemberei légi felvételeket készítenek, mely alapján nagyon pontosan fel tudják térképezni a terület domborzati viszonyait és hidrológiai adottságait. A számítások elvégzését követően határozzák meg az adott legelőterület állatlétszámát, valamint, hogy az ideális vízkormányzást biztosító műtárgyakat és létesítményeket, hová helyezték el a területen.

5. sz. kép Nalliers területe

A tanulmányút szakmai programjának utolsó állomásaként **Nalliers településre** látogattak el a résztvevők, ahol 106 hektár önkormányzati tulajdonban lévő legelő található. A területet a csaknem 1000 gazdát magában tömörítő helyi gazdakör képviselője, **André Boulot** és **Jacques Rauturier**, marhatenyésztő mutatta be a magyar delegáltaknak. A területen a gazdák közösen legeltetik marháikat és lovaikat. Hasonlóan a Poirée sur Velluire-ben látottakhoz itt is szabadon vannak az állatok. A terület vízrajzi adottságait a helyi vízügyi hatóság tisztviselői mutatták be. Végezetül a tanulmányút résztvevőinek lehetősége volt, hogy kérdéseket tegyenek fel mind a Nemzeti Park megvalósításában közreműködő szakértők, mind a megjelent önkormányzati választott képviselők és helyi gazdálkodók felé.

2019. szeptember 18-án a reggelit követően buszra szállt a csapat és elindult Bordeaux városába. A repülőgép indulása előtt, szabad program keretében lehetősége volt a résztvevőknek egy pár órás városnézésre. Délután 13.00-kor elbúcsúzott a LIFE-MICACC csapata a francia vörös borok fővárosától és elindult a repülőtérre, ahol egy nem várt kellemetlenség fogadta a résztvevőket. Kiderült, hogy az amszterdami repülőtér csomagrakodói által meghirdetett sztrájk miatt törölték a járatunkat. A légitársaság nem értesítette sem a résztvevőket, sem az utazási irodát. Hosszú telefonálgatásokat követően az utazási iroda arról tájékoztatta a résztvevőket, hogy másnap két csoportra bontva fognak tudni hazautazni. Ahogy a mondás tartja „*Minden rosszban van valami jó*”, a résztvevők bár aznap nem tudtak hazautazni, de az utazási iroda a repülőtérhez legközelebb Lacanau városában tudta elszállásolni a 21 fős csoportot, ami az Atlanti-óceán partján fekszik. A

6. sz. kép Szent András katedrális,
Bordeaux

Belügyminisztérium
Önkormányzati Koordinációs Iroda

H-1094 Budapest, Balázs Béla utca 35.
Postacím: H-1093, Budapest Pf.: 314
Email: life@bm.gov.hu
<http://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/>

LIFE-MICACC projekt
LIFE16 CCA/HU/000115

7. sz. melléklet Catanau, naplemente

legszerencsésebbek még a naplementét is láthatták az óceánparton. Másnap reggel két csoportban utaztak haza a résztvevők. Az első csoport délelőtt zürichi átszállással, míg a második csoport kora este Párizson keresztül jutott haza. Kalandos és kimerítő hazautazás ellenére, a résztvevők nagyon pozitívan értékelték a tanulmányutat, a megszerzett tapasztalatokat, élményeket.

Hazafelé úton a résztvevők egy kérdőív segítségével megosztották részletes szakmai véleményüket a tanulmányúttal kapcsolatban, és visszajeleztek arról, hogy mit éreztek hasznosnak, mit visznek haza a látottakból. A válaszokat kiértékelve elmondható, minden résztvevő összességében nagyon hasznosnak ítélte meg a tanulmányutat. A projektek sikerének kulcsfontosságú tényezőjeként a széles társadalmi körben elfogadott Charte-t (Charte du Parc naturel régional du Marais Poitevin) emelték ki a résztvevők, mely a különböző érdekelt felek közti egyensúly megteremtése által a Nemzeti Park működésének alapja. A terület természetes állapotának megőrzése érdekében tett helyi egyezmények megkötése példaértékű és adaptálható lehet a hazai gyakorlatban is.

Magyarországon a folyószabályozások következményeként eltűntek a lápok, mocsarak, azonban a Nemzeti Park területén történő vízkormányzás megoldást jelenthetne hazánkban is ezen területek újraélesztésére. Az intenzív mezőgazdasági termelés és ipari állattartás környezeti szempontból nem fenntartható, így hazai viszonylatban is szükség van arra, hogy helyi szinten a gazdálkodókat az extenzív állattartásra ösztönözzük. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy a helyi sajátosságok és adottságok figyelembe vétele mellett lehet leghatékonyabban átültetni és sikerre vinni egy-egy (valahol már bevált) jó gyakorlatot.

A meglátogatott helyszínekről készült részletes magyar nyelvű leírás a projekt honlap (<http://vizmegtartomegoldasok.bm.hu>) dokumentumtárában elérhető.

A LIFE-MICACC projekt keretében megrendezett, ötödik külföldi tanulmányúton az alábbi szervezetek képviselői vettek részt.

Név	Szervezet	Beosztás
Farkas Viktor Mátyás	WWF Magyarország alapítvány	klímaalkalmazkodási szakértő
Hugyecz Bettina Lilla	Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda	LIFE projekt asszisztens
Jantsits Ágnes	tolmács	
Jelinek Gabriella	Belügyminisztérium, Vízyűjtő-gazdálkodási Osztály	osztályvezető
Karasz Melinda	Csaroda Község Önkormányzata	titkársági-pályázati ügyintéző

Név	Szervezet	Beosztás
Kása Ilona	Országos Vízügyi Főigazgatóság	vízhasznosítási referens
Kerpely Klára	WWF Magyarország alapítvány	projektvezető
Kovács Lajos	Nagyecsed Község Önkormányzata	polgármester
Kuklis Nikoletta	Ruzsa Község Önkormányzata	CCA referens
Loksa Gábor	Szank Község Önkormányzata	környezetvédelmi referens
Máté Gábor	Pusztaszer Község Önkormányzata	polgármester
Pap Gábor	Újszászi Község Önkormányzata	referens
Pintér Gábor	Koppányszántó Község Önkormányzata	polgármester
Sánta Gizella	Ruzsa Község Önkormányzata	polgármester
Sisak Dávid	Klímabarát Települések Szövetsége	szervező
Szabó Zsófia	Bátya Község Önkormányzata	CCA referens
Szabó Zsombor Máté	Pannon Pro Innovációs Kft.	K+F munkatárs
Szatker Petra	Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda	regionális koordinátor
Takács József	Újtikos Község Önkormányzata	polgármester
Tordai Sándor	Püspökszilágy Község Önkormányzata	polgármester
Varényi Szilvia	Maroslele Község Önkormányzata	település fenntartási mérnök

Budapest, 2019. szeptember 25.

Szerző: Hugyecz Bettina és Satzker Petra, Belügyminisztérium

